

**МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ
АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗА ОСВІТНЬО-
НАУКОВОЮ ПРОГРАМОЮ «ЕКОНОМІКА»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти**

Мета дослідження – вивчення думок здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти щодо стану академічної доброчесності при навчанні за освітньо-науковою програмою «Економіка».

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/>.

Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за освітньо-науковою програмою «Економіка» ТДАТУ (респонденти).

Опитування респондентів було проведено в **1 семестрі 2023-2024 навч. року** за анкетною: «Академічна доброчесність». Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають [Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ](#).

Респондентам було запропоновано відповісти на одинадцять питань, що оцінювали: якість освіти, рівень корупції в університеті, недоброчесність в процесі навчання та вивчення дисциплін, навчальне навантаження; ПБ викладачів, що є взірцем доброчесності. За результатами проведення анкетування керівництво ТДАТУ, факультету (інституту), кафедри може застосовувати різні форми адміністративного впливу та вживання корегувальних дій відповідно до [Положення про академічну доброчесність в ТДАТУ](#).

Всього опитані **3 респондента 2 курсу** (здобувачів ступеня вищої освіти «Доктор філософії», *крім 1 курсу*), що склало **60%** від загальної кількості здобувачів за цією освітньою програмою. Розподіл респондентів за курсами навчання наведено на рисунку 1. *Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).*

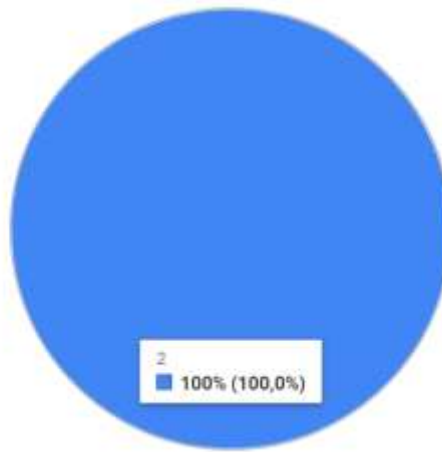

Рисунок 1 – Розподіл респондентів за курсами навчання

1. Здобувачам було запропоновано оцінити *якість освіти, яку вони отримують в ТДАТУ* за наступною шкалою (рівні): дуже низька; загалом низька; середня; загалом достатньо висока; дуже висока. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 2.

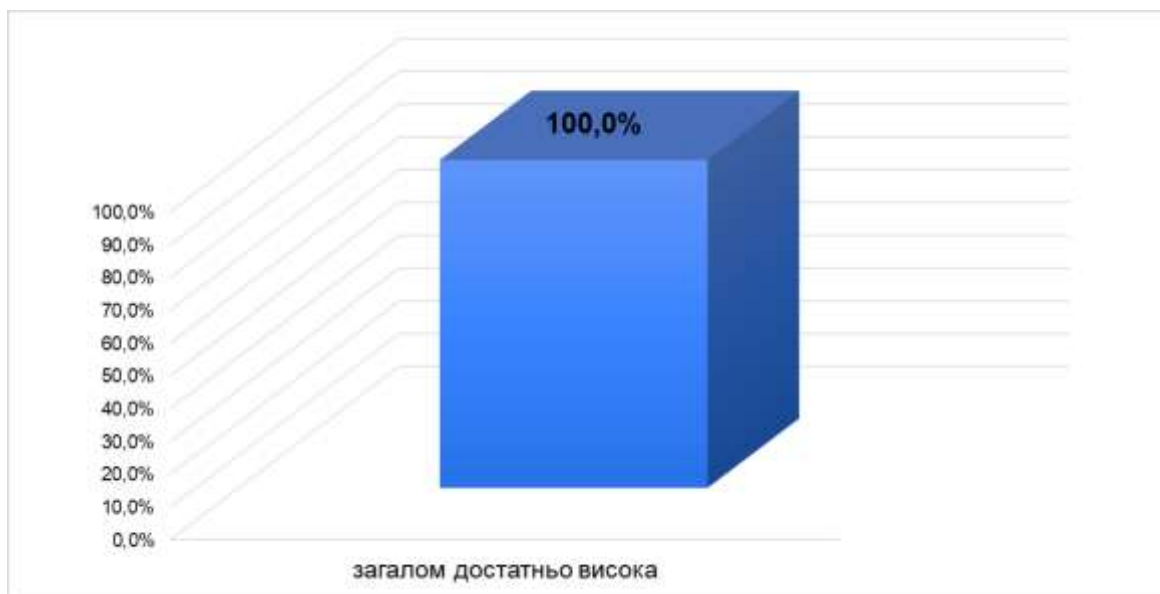

Рисунок 2 - Оцінювання якості освіти в ТДАТУ здобувачами вищої освіти (у відсотках)

З аналізу рисунку 2 не важко пересвідчитися у високій оцінці якості освіти в ТДАТУ, а саме рівні «загалом достатньо висока» 100%.

2. Здобувачам вищої освіти було запропоновано *оцінити корупцію в університеті* за наступною шкалою: ні, не стосуються зовсім; частково стосуються, але часто викладачів провокують самі здобувачі; стосуються частково, і "ініціатива" належить деяким викладачам; корупція у нас масове явище, у якому задіяні усі - і здобувачі, і викладачі. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 3.

Рисунок 3 - Оцінювання здобувачами вищої освіти рівня корупції в університеті (у відсотках)

Аналіз рисунку 3 свідчить про низький рівень корупції в ТДАТУ, а саме респонденти відповіли 100 % «ні, не стосуються зовсім».

3. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «Чи доводилось Вам під час навчання в ТДАТУ особисто робити наступне...?». Варіанти відповідей були наступні - часто, рідко, ніколи:

- купувати навчальні матеріали кафедри;
- купувати реферат;
- купувати курсову роботу (проєкт);
- платити гроші за оцінку;
- надавати платні послуги з проходження тестування на освітньому порталі;
- готувати шпаргалки для складання ПМК, екзаменів;
- списувати з власних конспектів на контрольних заходах;
- завантажувати матеріали з Інтернету, компіювати і здавати як власні;
- замовляти платні послуги з проходження тестування на освітньому порталі.

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 4.

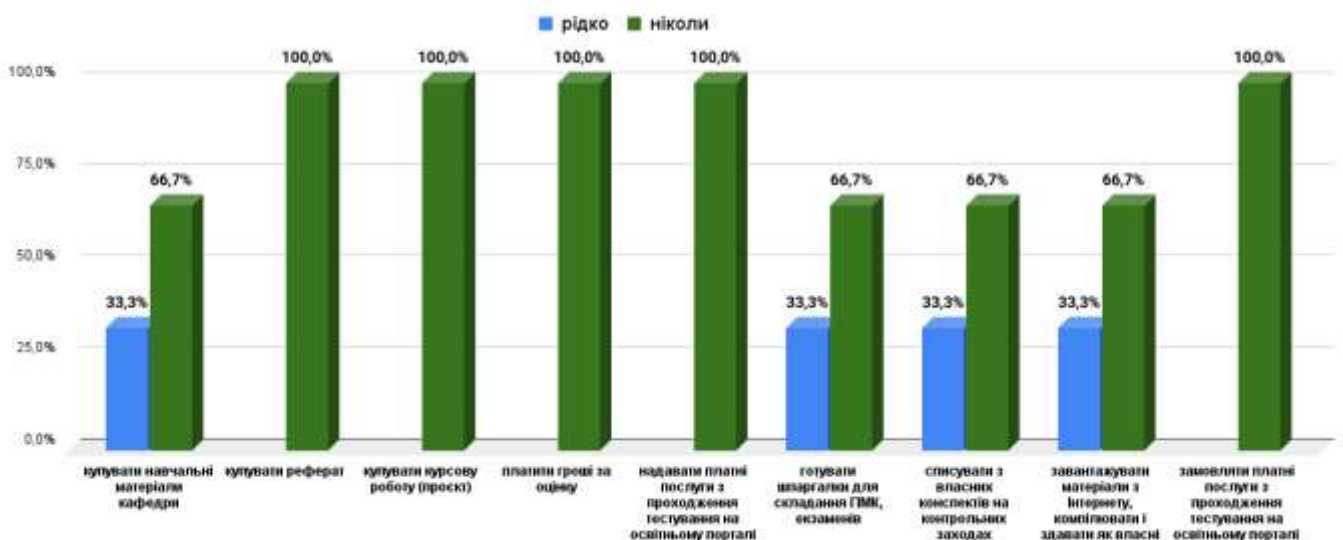

Рисунок 4 - Оцінювання здобувачами вищої освіти дій щодо питань недоброчесності в університеті (у відсотках)

Аналіз відповідей показує, що в середньому 85,2% респондентів перелічених дій щодо питань недоброчесності в університеті не робили. Респонденти вказали, що «рідко» (33,3%): готували шпаргалки для складання ПМК, екзаменів; списували з власних конспектів на контрольних заходах; завантажувати матеріали з Інтернету, компілювати і здавати як власні; купувати навчальні матеріали кафедри.

4. В продовженні попереднього питання здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «Якщо Ви особисто робили щось з вище переліченого, то з якою метою?». Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- для того, щоб отримати потрібну оцінку;
- для того, щоб не здавати лабораторні/ практичні роботи;
- для того, щоб не робити особисто реферат;
- для того, щоб не робити особисто курсову роботу (проект);
- в мене не було вибору, я діяв під тиском вимог викладача;
- для того, щоб не здавати тести з ПМК/екзамену;
- для отримання грошових коштів.

Надав відповідь на це питання 1 респондент «для того, щоб отримати потрібну оцінку».

5. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «В який спосіб можна дізнатися про існування можливості «купити» оцінку?». Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- від самого викладача
- від старости
- від студентів старших курсів
- від своїх сокурсників
- не володію такою інформацією

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 5.

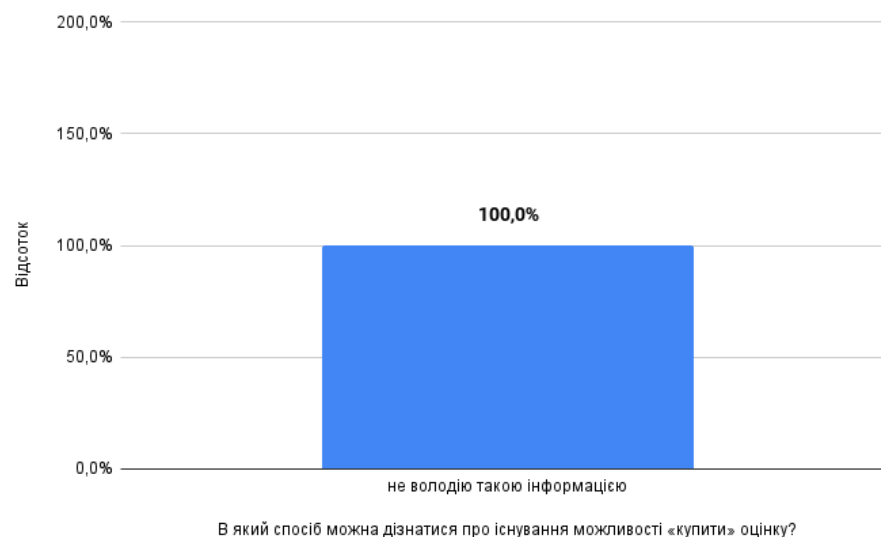

Рисунок 5 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках)

З рисунку 5 видно, що 100% здобувачів вищої освіти не володіють інформацією щодо існування можливості «купити» оцінку.

6. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «Оцініть як часто Вам доводилось зустрічати повтори тем на різних дисциплінах (на шкалі від 1 до 5, де 1 – взагалі не доводилось, 5 – дуже часто)». Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 6.

Рисунок 6 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках)

Аналіз рисунку 6 показує, що 100 % здобувачів вказали, що «взагалі не доводилось» зустрічати повтори тем на різних дисциплінах.

7. На питання «Чи доводилося Вам писати однакові роботи для різних дисциплін?» респонденти відповіли, що не доводилось 100% (рис. 7).

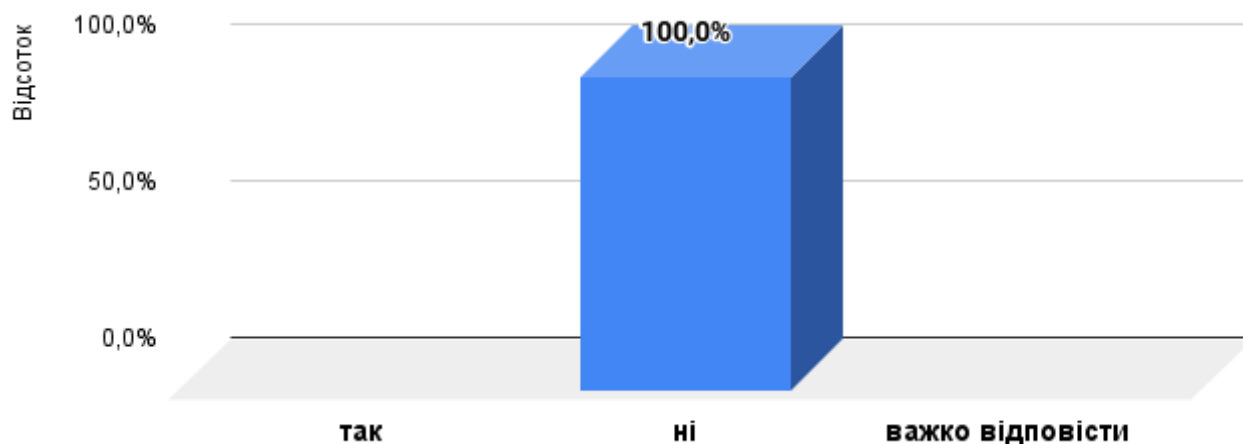

Рисунок 7 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках)

8. На питання «Чи доводилося Вам слухати курс (окремі теми) з академічного письма/академічної доброчесності?» 100% респондентів відповіли, що доводилось (рис. 8).

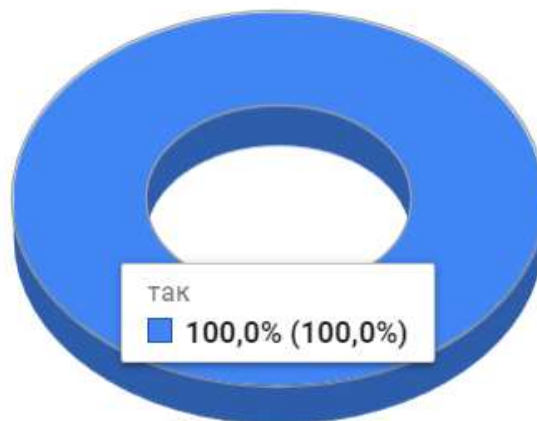

Рисунок 8 - Результати опрацювання відповідей респондентів щодо відвідування курсів з академічного письма/академічної доброчесності (у відсотках)

9. На питання «Як Ви оцінюєте власне навчальне навантаження впродовж цього семестру?» здобувачі вищої освіти всіх курсів навчання відповіли 66,7% як «помірне навантаження» та 33,3 % «скоріш надмірне» (рис. 9).

Рисунок 9 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках).

Висновки

Відповідно до моніторингу оцінювання здобувачами вищої освіти академічної доброчесності за освітньо-науковою програмою «Економіка» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти можна зазначити, що респондентами була надана висока якість освіти в ТДАТУ.

Здобувачі вищої освіти оцінили рівень академічної доброчесності – «загалом достатньо високий». Здобувачі вищої освіти оцінили корупцію в університеті. Про

рівень корупції в ТДАТУ респонденти відповіли 100 % «ні, не стосуються зовсім». В середньому 85% респондентів дій стосовно недоброчесності в університеті не робили. Респонденти вказали, що «рідко» (33%): готували шпаргалки для складання ПМК, екзаменів; списували з власних конспектів на контрольних заходах; завантажували матеріали з інтернету, компілювали і здавали як власні; купували навчальні матеріали кафедри. На питання: «В який спосіб можна дізнатися про існування можливості «купити» оцінку?», здобувачі вищої освіти відповіли – «не володію такою інформацією». Усі здобувачі вищої освіти вказали, що «взагалі не доводилось» зустрічати повтори тем на різних дисциплінах. Також усі здобувачами вищої освіти відповіли, що відвідували курс з академічного письма/академічної доброчесності.

План заходів для покращення стану академічної доброчесності студентів ОНП "Економіка" складається з кількох етапів, що передбачають широкий спектр заходів і дій:

1. Робочою групою в ОНП «Економіка» впроваджено ОК «Академічна доброчесність та академічне письмо».

2. Організація комплексних семінарів: планується проведення регулярних семінарів для аспірантів з акцентом на важливості дотримання академічної чесності та знайомстві з основними нормами та положеннями щодо запобігання плагіату.

3. Проведення заходів та курсів з написання наукових робіт: розробити спеціалізовані курси з написання наукових текстів, де аспірантам надаються практичні навички та рекомендації щодо коректного використання джерел і уникнення плагіату.

4. Методичний семінар для перегляду навчальних курсів та програм: Проведення таких семінарів допоможе виявити можливі повтори тем і матеріалу у навчальних програмах та забезпечить їхнє актуалізоване та цільове оновлення.

5. Наголошення на об'єктивності викладачів під час оцінювання: важливо нагадати викладачам про важливість чесності та прозорості під час оцінювання аспірантів, а також про необхідність відкритості у процесі оцінювання. Такий підхід сприятиме підвищенню довіри між викладачами та здобувачами вищої освіти і сприятиме формуванню справедливого середовища в закладі вищої освіти.

Гарант ОНП «Економіка»
третього (освітньо-наукового)
рівня вищої освіти
д.е.н., професор

Денис СРЕМЕНКО

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ, к.т.н, доцент

Радміла СКЛЯР